

A XXI. Század kórháza: funkcionális kórház

**40 éves a Szent Imre Kórház
Intenzív Terápiás Osztálya**

Budapest, 2005. november 24.

Dr. Mezőfi Miklós

intézetvezető főorvos

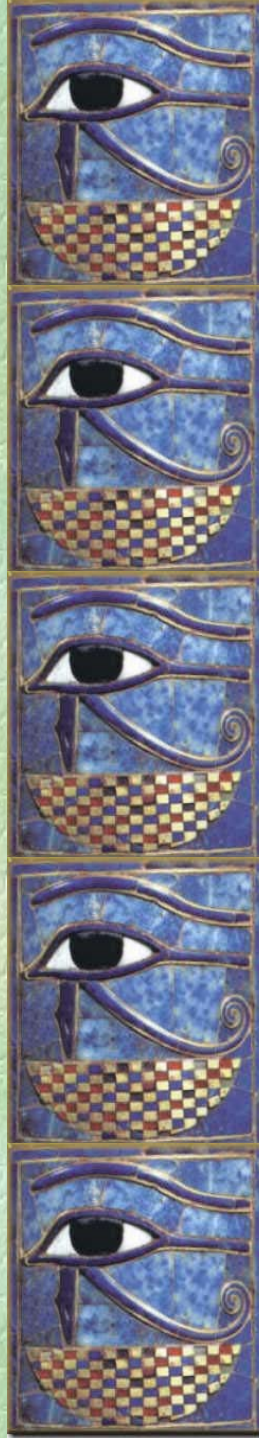
E-mail: miklos.mezofi@gmail.com

„Dicsérjük neves eleinket, akik munkájukkal és teljesítményükkel dicsőséget szereztek hazánknak és örömet mindannyiunknak. Emlékszem: fiatalok voltunk, lábunk alatt füttyült a szél...” (Chariots of fire)

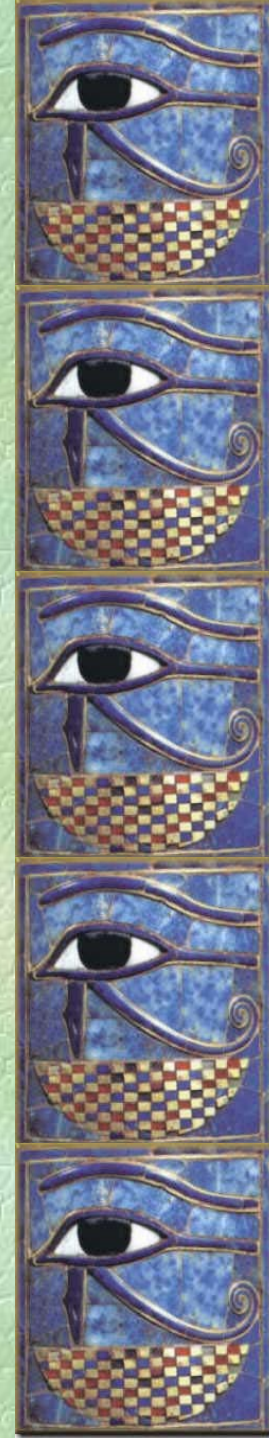
2001. Augusztus - 1. tábor

- ☛ A Szent Imre Kórház lejárt adósság-állománya **360 millió forint**
- ☛ Ellátott betegek száma/év: 28.000
- ☛ Termelt súlyszám: 21.000
- ☛ ITO: CMI 1,71, éves súlyszám: 850.
- ☛ Üzem mód: „**Classical Hungarian**”

„Classical Hungarian”

- ☛ 14 fejedelemség (+ 2 hercegség)
- ☛ Némi szükségszerű együttműködés
- ☛ Muszáj feladatok (pl. területi betegellátás) erőviszonyok szerinti leosztása (kinek hány utca és házi orvos)
- ☛ Ágyszámok leosztása a vezető szakmai tekintélye és összeköttetés rendszere alapján

„Classical Hungarian”

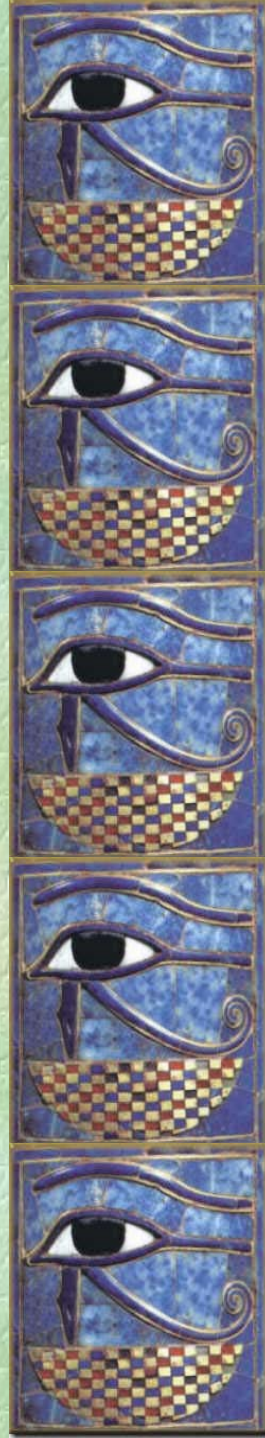
☞ Különleges osztályok kialakulása:

- hypertonia
- diabetes (1/2 nemzeti központ is!)
- lipidológia (fogyókúra OEP támogatással)

☞ Szerettem feladatok elosztása hasonló elvek alapján:

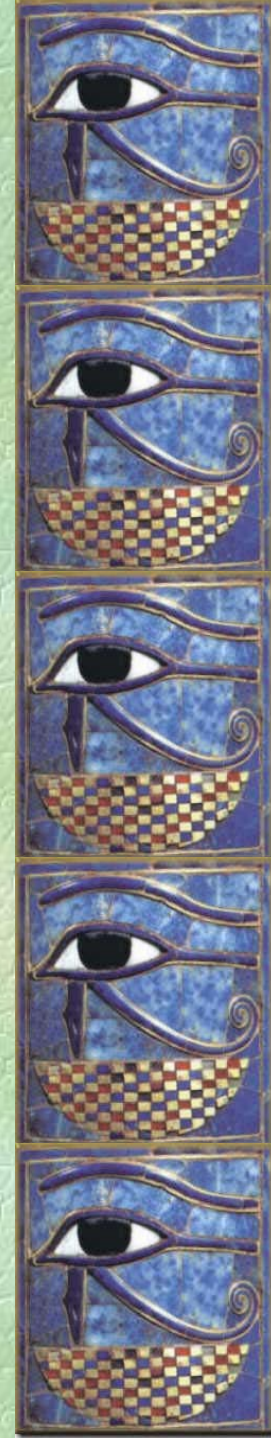
- AMI elosztás: XI. kerületi betegek - ITO,
- XXII. ker. betegek - koronária őrző

☞ És így tovább.....

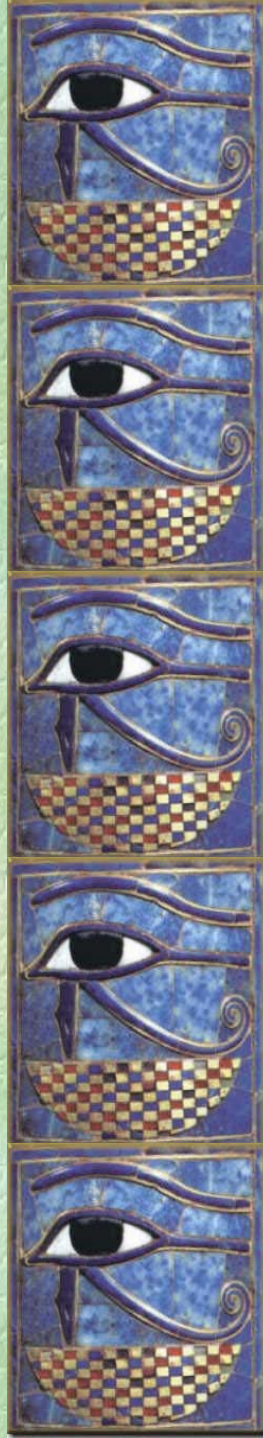
„Classical Hungarian”

- ☛ Betegirányítás / felvétel
  - Területi elv – osztályokhoz sorolt házi orvosok
  - Ügyeleti elv – szolgálatban lévő osztályok
  - Osztály-struktúrában kijelölt kórterem, ágy és orvos
- ☛ Ágykihasználás teljes rugalmatlansága
- ☛ Hosszú átlag ápolási idő (SNH > 1)

„Classical Hungarian”

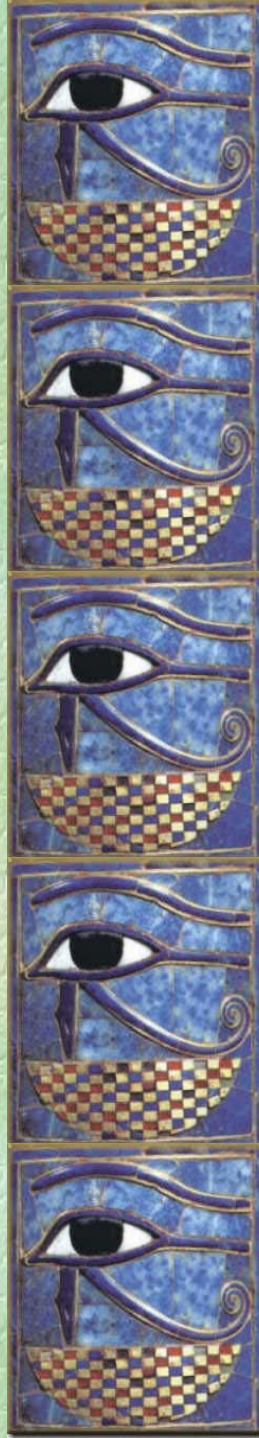
- És az emberek dolgoztak és dolgoztak és dolgoztak és úgy érezték, hogy többet (és jobban) nem is lehet
- És a közgazdászok kitalálták, hogy csökkentsék a kiadásokat (ezt mindig kitalálják)
- De persze az orvos és a nővér kevés, a betegek pedig ráolvasástól nem gyógyulnak, ezért valamennyi gyógyszer, kötszer, kegyeszer csak kell nekik...

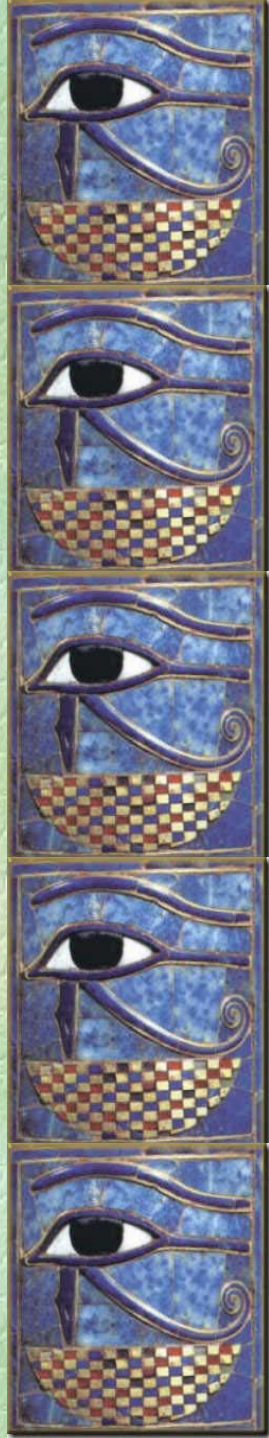

Sto gyelaty? Valami mást?!

- ☞ Kórházat az osztályok halmaza helyett...
- ☞ Beteghez szervezett ellátást az ellátáshoz szervezett beteg helyett...
- ☞ Ésszerűtlen takarékoság helyett racionális költsékezés, hogy szüljön sok-sok bevétel...
- ☞ **Irány a 2. Tábor...**

Bundesrepublik Deutschland – physisch

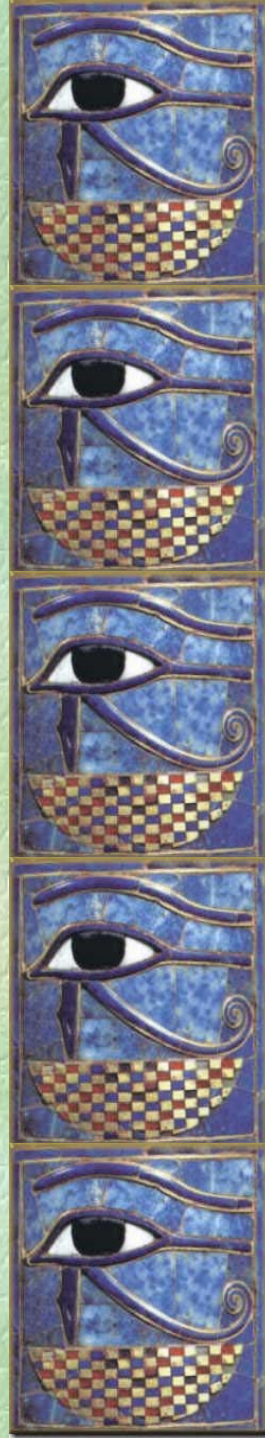
És megszületett a terv: Szent Imre Kórház
Szakmai Cselekvési Program
2001. szeptember.

☛ **Dél-Budai Regionális Sürgősségi Kórház...**

☛ **Sürgősségi Betegellátó Osztály**

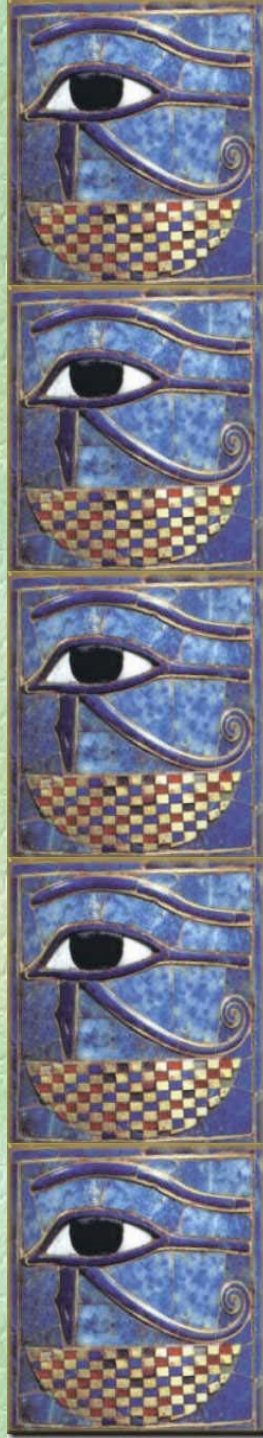
(nomenklatúrában: Egység) - mint egyetlen
sürgősségi belépési kapu, elsődleges osztályozó,
diagnosztikai és ellátó egység

☛ **Integrációban az Aneszteziológiai és Intenzív
Terápiás Osztállyal - Sürgősségi** (Betegellátás
Mátrix) **Intézet**(e), majd Sürgősségi Betegellátó
Intézet, jelenleg Sürgősségi Betegellátó Centrum
(SBC) (Oh azok az átkozott jogszabályok és
bürökraták...)

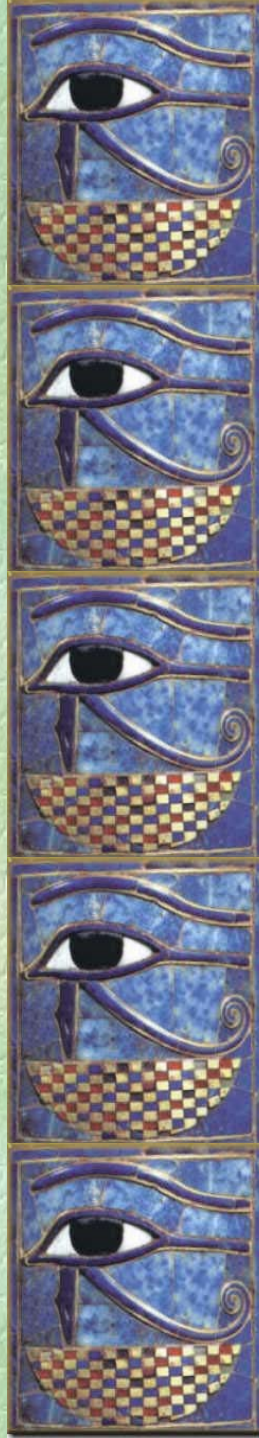
Miért integrációban?!

- ☞ Az Aneszteziológia, az Intenzív Terápia és a Sürgősségi Osztály (Emergency Department) integrációjára sem tőlünk nyugatra, sem keletre (+ többi égtájak) nincs példa
- ☞ Akkor miért?
- ☞ **Mert mindkettő interdiszciplináris, integratív (a széthulló szakmák között),**
- ☞ mert mindkettő „high dependency”
- ☞ mert az intenzívesek a kritikus helyzetekben igencsak észnél vannak és kellően gyorsak...

És még

- ☛ Mert különben megvénülünk, mire indulni tud
- ☛ Hosszabban:
  - mert nincs elég (a feladatok ellátására ténylegesen alkalmas) szakember (sem orvos, sem nővér) az indításhoz
  - mert nincs elég felszerelés az indításhoz
- ☛ És mindezen feltételek (az elfogadható minimum szintjén) az integrációval biztosíthatóak voltak...

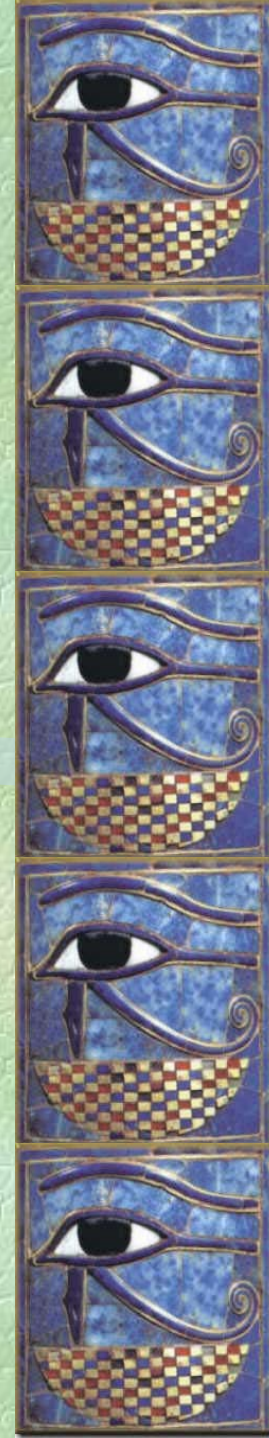
ÉS AZ ÁLOM

(mely megvalósulni látszott,
bár tudtuk, hogy az út még
hosszú
és igencsak rögös)

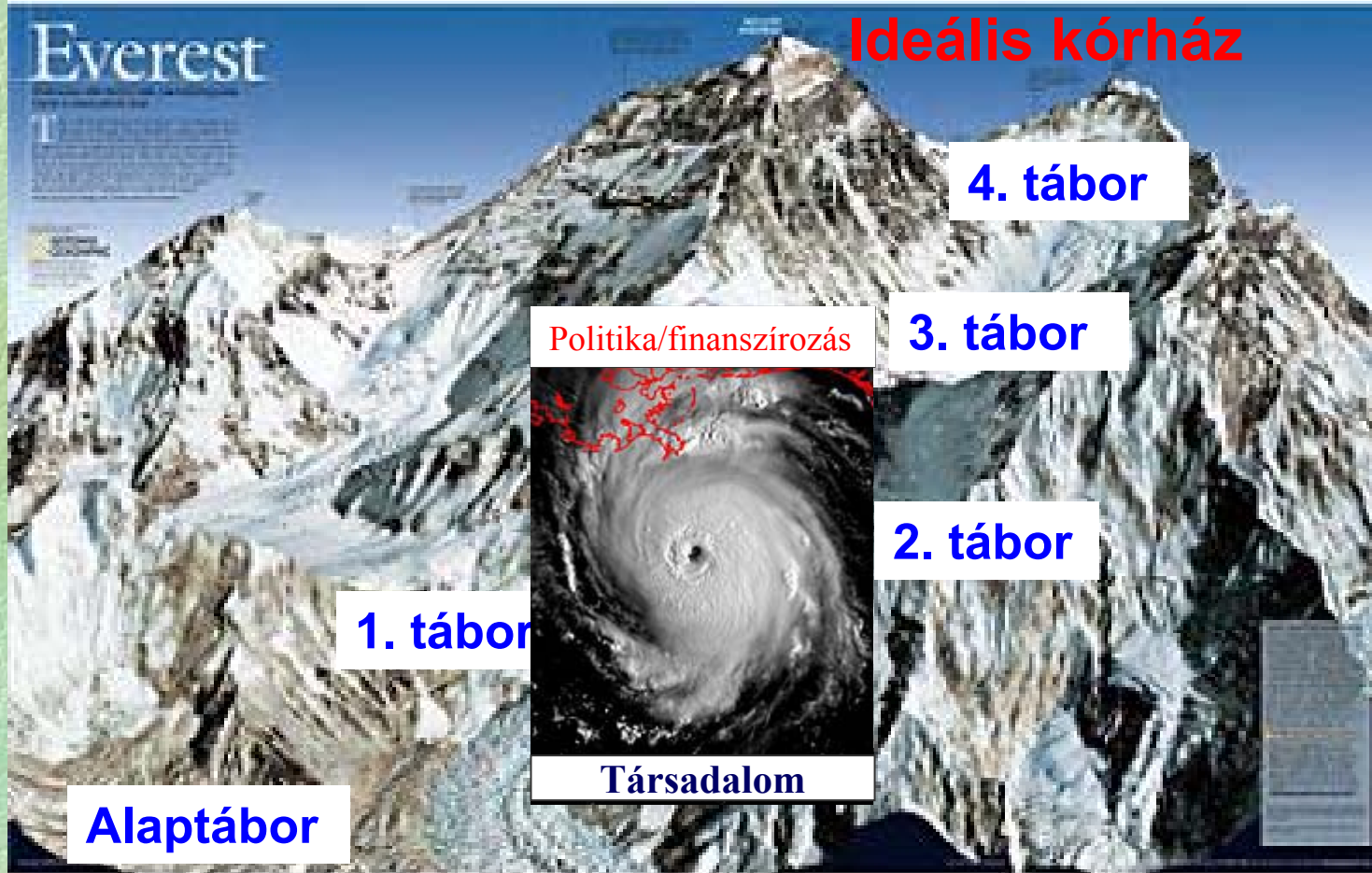

HÓVÁROSI KÖZÖSSÉGI SZENT JÁNOS KÓRHÁZ - EGÉSZSÉGI SZÁLLÁSOK
CENTRUM

SOKORÓSDI BETEGELLÁTÓ EGYSÉG - 2003

És bár számítottunk viharra - de erre azért nem:

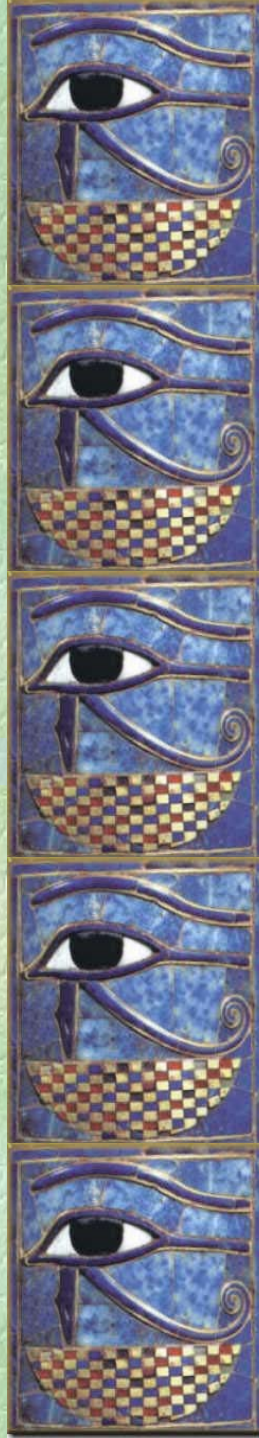
Funkcionális kórház (strukturális helyett)

1. Milyen betegellátási feladatokat kell megoldani?
2. Mennyire szükséges ezeket
  - a. lokalizálni (helyhez kötni)
  - b. szervezeti egységhez kötni
3. Hogyan lehet a rendelkezésre álló
  - a. ágyszámot
  - b. humán erőforrást
  - c. technikai erőforrásokat

optimálisan kihasználni?

NOVÁTORI ÖNKÖMPPANZAT SZENT IMRE KÓRHÁZ – GYRGŐSSÉGI BETEGELLÁTÁS
MATRIX INTÉZETE

SZÜKSÉGESSÉGBETEGELLÁTÓ EGYSÉG - 2003

Funkcionális kórház

Milyen betegellátási feladatokat kell megoldani?

1. Betegek fogadása

a. sürgősséggel érkezők

b. tervezetten érkezők

2. Betegek elhelyezése

a. HOTEL

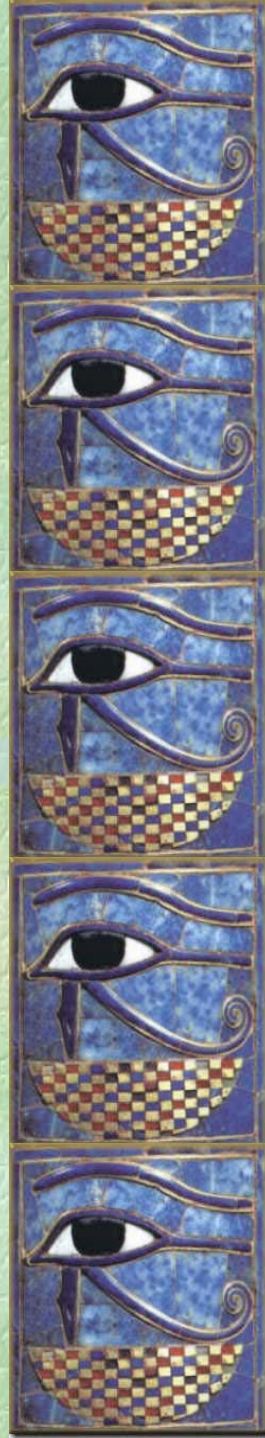
~ szoba, ágy

~ „hostess”-ek (ápolók)

b. Nem osztály - hotel-divízió = Ápolási Egység

KÖVÁRCSI ÖNKORMÁNYZAT SZENT IMRE KÓRHÁZ - SÜRGŐSSÉGI BETEGELLÁTÁS
MATRIX INTÉZETE

SÜRGŐSSÉGI BETEGELLÁTÓ EGYSÉG - 2005

Funkcionális kórház

Milyen betegellátási feladatokat kell megoldani?

1. Gyógyító munka

orvoshoz kötött, szakmaspecifikus

profilok (joint comission szerű feltételrendszerrel:

szakorvosok + magas szintű orvosi ellátás

tárgyi feltételei) - profilvezető főorvossal

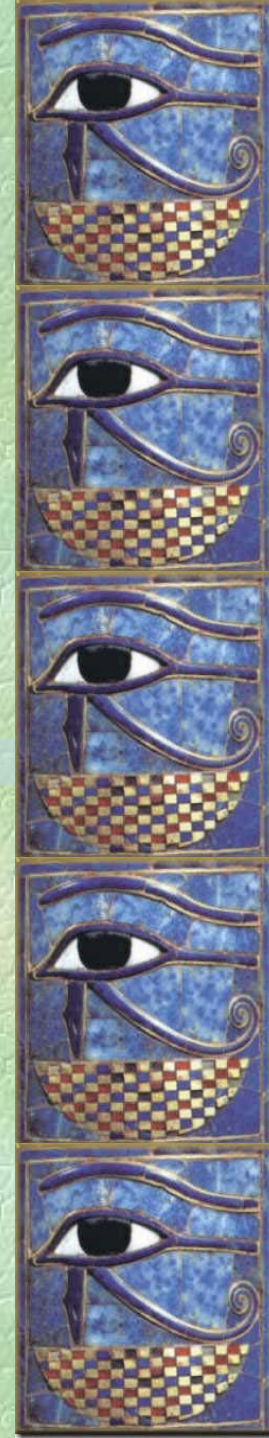
2. Ápolási / ellátási munka

Ápolási Egység - adott „hotel-szárny” - egységvezető főnővér

* a beteg szükségleteinek ellátása

* a beteget gyógyító profiltól kapott, jól dokumentált utasítások végrehajtása

* egy vagy több profil betegeinek ellátása

Funkcionális kórház

3. BETEGEK ELLÁTÁSA - Ápolási Egységhez kötöten:

NÖVÉR FELADATA

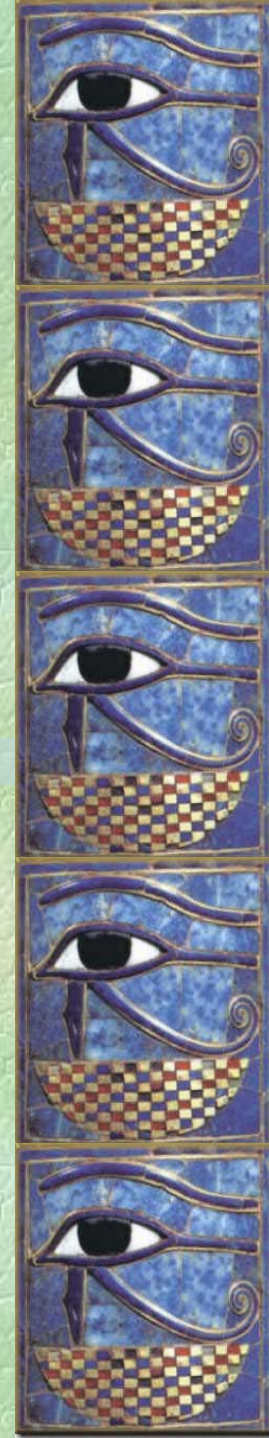
- a. ápolása
- b. élelmezése
- c. gyógyszerelése stb.

4. BETEGEK GYÓGYÍTÁSA - szakmai profilhoz kötöten

ORVOS FELADATA

- a. Profil bázis ágyon (elsődleges elhelyezési hely)
- b. Profil medián ágyon (másodlagos elhelyezési hely)
- c. A mátrixban bárhol

Szakmai protokollokon alapuló, egyértelmű, dokumentált utasítások a beteg ellátására az ápolási egységek felé!

Funkcionális kórház

Milyen betegellátási feladatokat kell megoldani?

4. Betegek gyógyítása

a. **step up / step down**

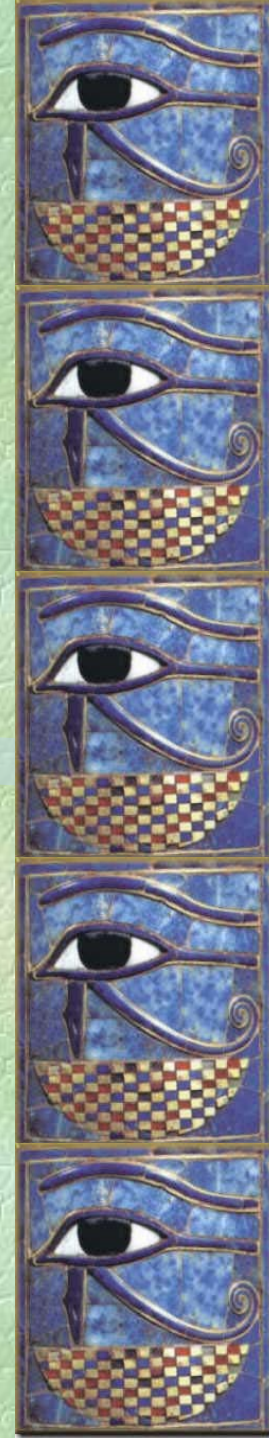
b. sürgősségi jellegű in-hospitális feladatok

a/1. step up - road to intensive care (high dependency unit
or intensive care?!)

Az USA-ban a kórházi ágyszám 10-15%-a (nem
számítva az ED-t)!

Magyarországon 1,5-3%!!

Kórház szerepének megváltozása!!!

Funkcionális kórház

Milyen betegellátási feladatokat kell megoldani?

a/2. step down - road to hotel (and to home or to pathology?!)

Az intenzív osztályokról kikerülő betegek jelentős része az insuficiens követő ellátás miatt meghal!

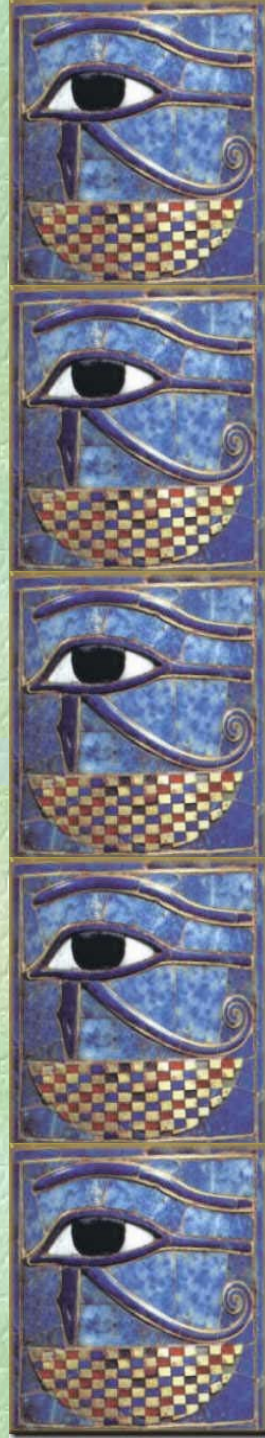
Például: Légzésrehabilitációs részleg?!?

b/1. In-hospitális hirtelen állapot-rosszabbodás

Medical Emergency Team (Sürgősségi Ellátó Szolgálat)

b/2. In-hospitalis hirtelen halál

Code Team (Reszuszcitációs Szolgálat)

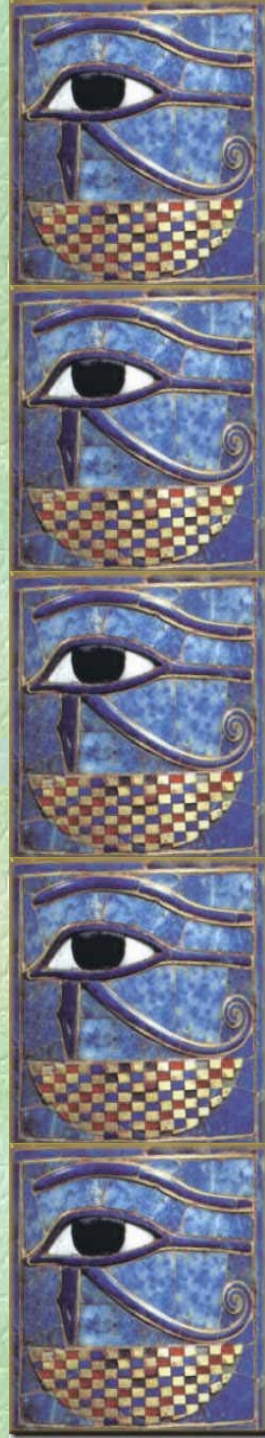
Funkcionális kórház

Hol és ki?

In-Hospitális sürgősségi/high dependency feladatok

1. Sürgősségi Betegellátó Osztály
2. Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Osztály
3. Kardiológiai Osztály CCU
4. Neurológiai Osztály Stroke-őrző
5. Sebészet Posztoperatív őrző
6. Ér-, ideg- akármilyen sebészet posztoperatív őrző

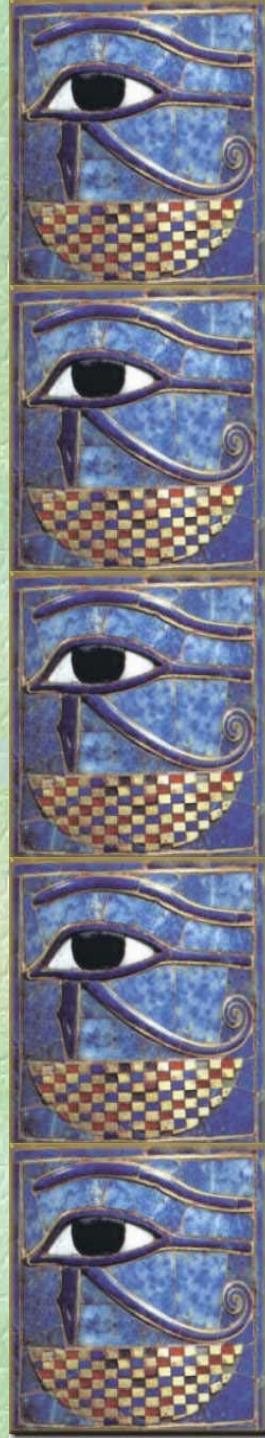
HELYETT

Funkcionális kórház

INTEGRÁLT SZERVEZET: Sürgősségi Intézet

1. Sürgősségi Betegellátó Egység
2. Intenzív Terápiás Egység
3. Magas Dependenciájú Egység (3x6 ágy)
  - a. Neurointenzív (NICU)
  - b. Koronária Őrző (CCU)
  - c. Posztoperatív Őrző (PACU)
4. Központi Műtő és Aneszteziológiai **Szolgálat**
5. Funkcionális egységek:
  - a. Reszuscitációs team műszakonként - SBE
  - b. SESZ - ITE profilvezető / ügyeletvezető

FŐKÖRÖK: KORONÁRIASZERV KÓRHÁZ - SÜRGŐSSÉGI BETEGELLÁTÁS

SÜRGŐSSÉGI BETEGELLÁTÓ EGYSÉG - 2005

**Ő maga a
Sürgősségi Intézet!**

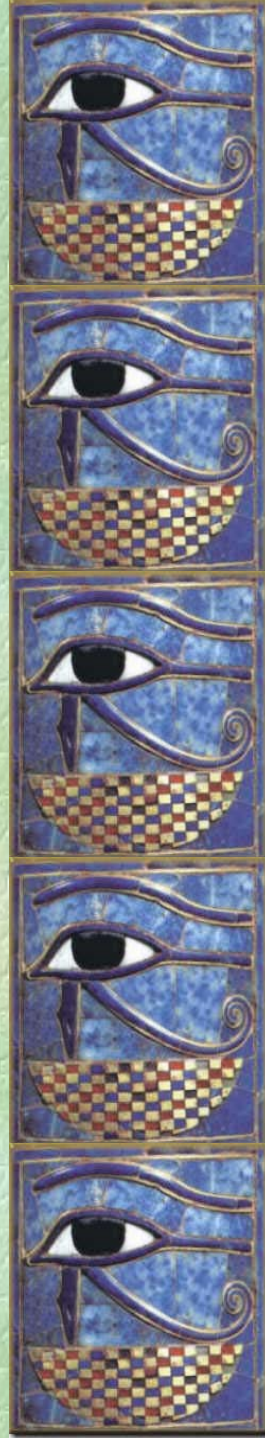
**Lehet, hogy kicsit
túlvállaltuk
magunkat?!**

Funkcionális Kórház - mátrix

- ☞ Hotel-szolgálat + beteghez rendelt orvos
- ☞ **Totális mátrix** – az egész kórház egyetlen hotel
- ☞ **Szemi-mátrix** – a kórház több szakma-specifikus hotelből áll
- ☞ „Hotelek” + szakmai specifikumok = „Intézetek”
  - Sürgősségi (Betegellátás Mátrix) Intézet(e) - ma: **Sürgősségi Betegellátó Centrum**
  - Operatív Szakmák (Mátrix) Intézete (**OSZI**)
  - Belgyógyászati (Mátrix) Intézet (**BSZI**)
    - a legújabb ÁNTSZ engedélyben a két utóbbi Intézet helyett **„Szervezet”**

Funkcionális kórház

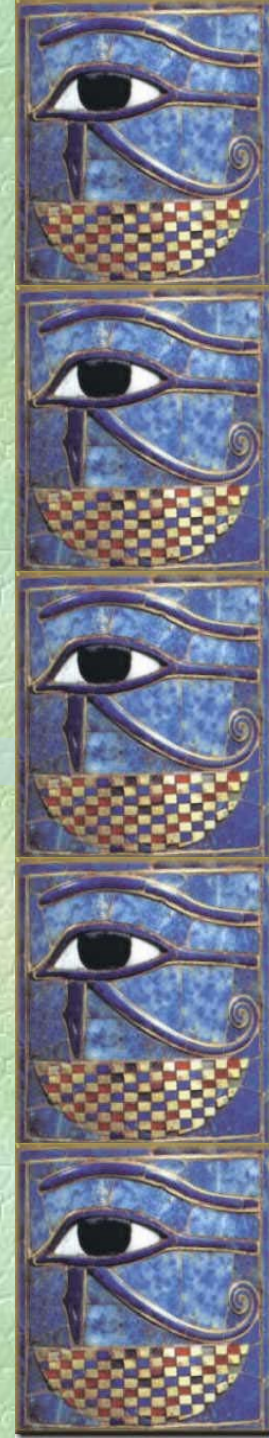
Ágyszám optimalizálás - MÁTRIX Kórház

Gyógyítás és hotel szétválasztása:

profilok és ápolási egységek.

OSZI: 5 Ápolási Egység - 8 profil

BSZI: 9 Ápolási Egység – 7 (+1) profil

Funkcionális kórház

Ágyszám optimalizálás - MÁTRIX Kórház

Szakma-csoportokhoz szervezett Intézeteken (divíziókon)

belül sem teljes szétszórás, hanem:

Profilhoz tartozó bázis ágyszám a *bázis ápolási egységben*

Bázis ágyszám= amit az előző két év átlaga alapján bármely nap
megtöltött

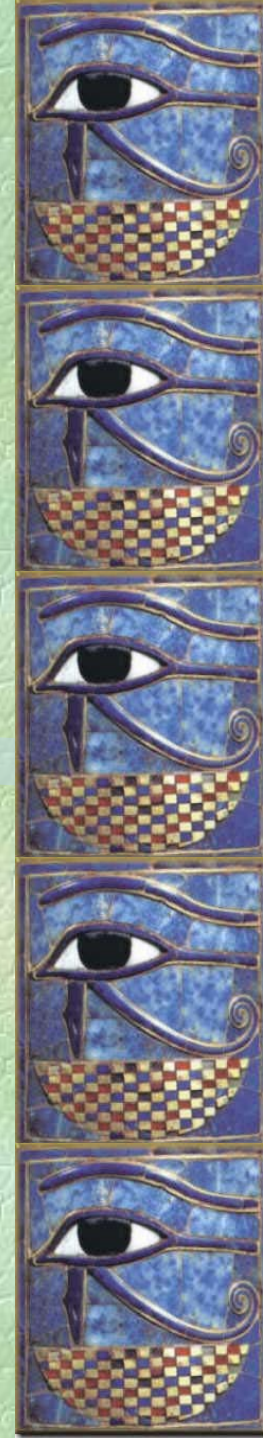
Profilhoz tartozó medián ágyszám a bázis ápolási egységben

(és/vagy 1 kijelölt *másodlagos ápolási egységben*)

Medián ágyszám: az előző két év átlag napi betegforgalma

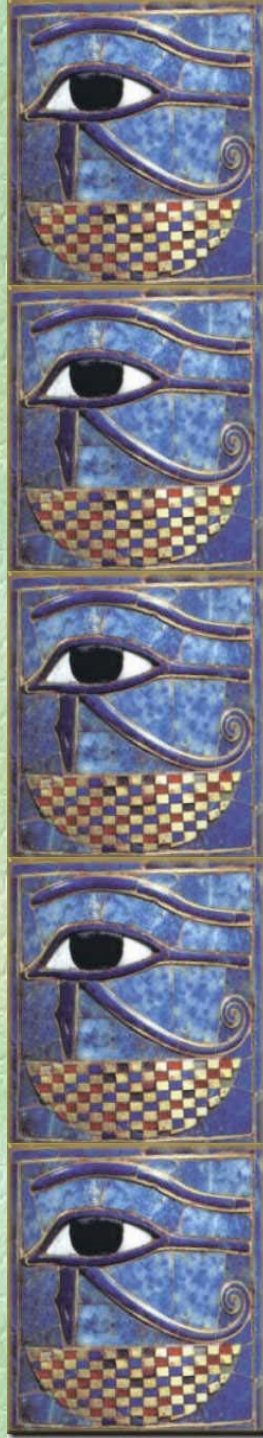
Profilhoz tartozó maximális ágyszám ~ = *Intézet ágyszáma*

Harmadlagos ágyszám: a mátrixban bárhol, ahol szabad ágy van

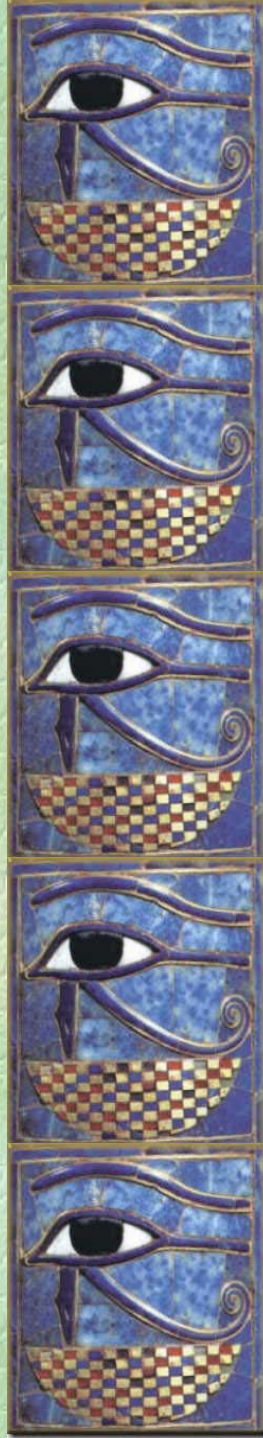
Funkcionális kórház - fogalmak

- ☞ **Profil**: adott szakma (orvosok + gyógyításhoz szükséges eszközök)
- ☞ **Ápolási Egység**: adott hotel-részleg a beteg elhelyezésére, ápolására, szükségleteinek biztosítására
- ☞ **Bázis ágyszám**: az az ágyszám, amelyet az adott szakmai profil az év minden napján meg tud tölteni.
- ☞ **Bázis Ápolási Egység**: az az ápolási egység vagy azok az ápolási egységek(!), amelyben az adott profil bázis ágyszáma elhelyeződik.
- ☞ **Medián ágyszám**: az az ágyszám, amelyet az adott profil átlagban megtölt. Elhelyezés: vagy a bázis ápolási egységben és/vagy a másodlagos (kijelölt) ápolási egységben

Funkcionális kórház - fogalmak

- ☞ **Másodlagos ápolási egység** = két (ritkán három) profil medián + kalkulált maximális ágyszükségletének biztosítására kijelölt hotel-rész.
- ☞ ***A kalkulált maximális ágyszükségletet meghaladó igény esetén bármely ápolási egységben elhelyezhet beteget bármely profil.***

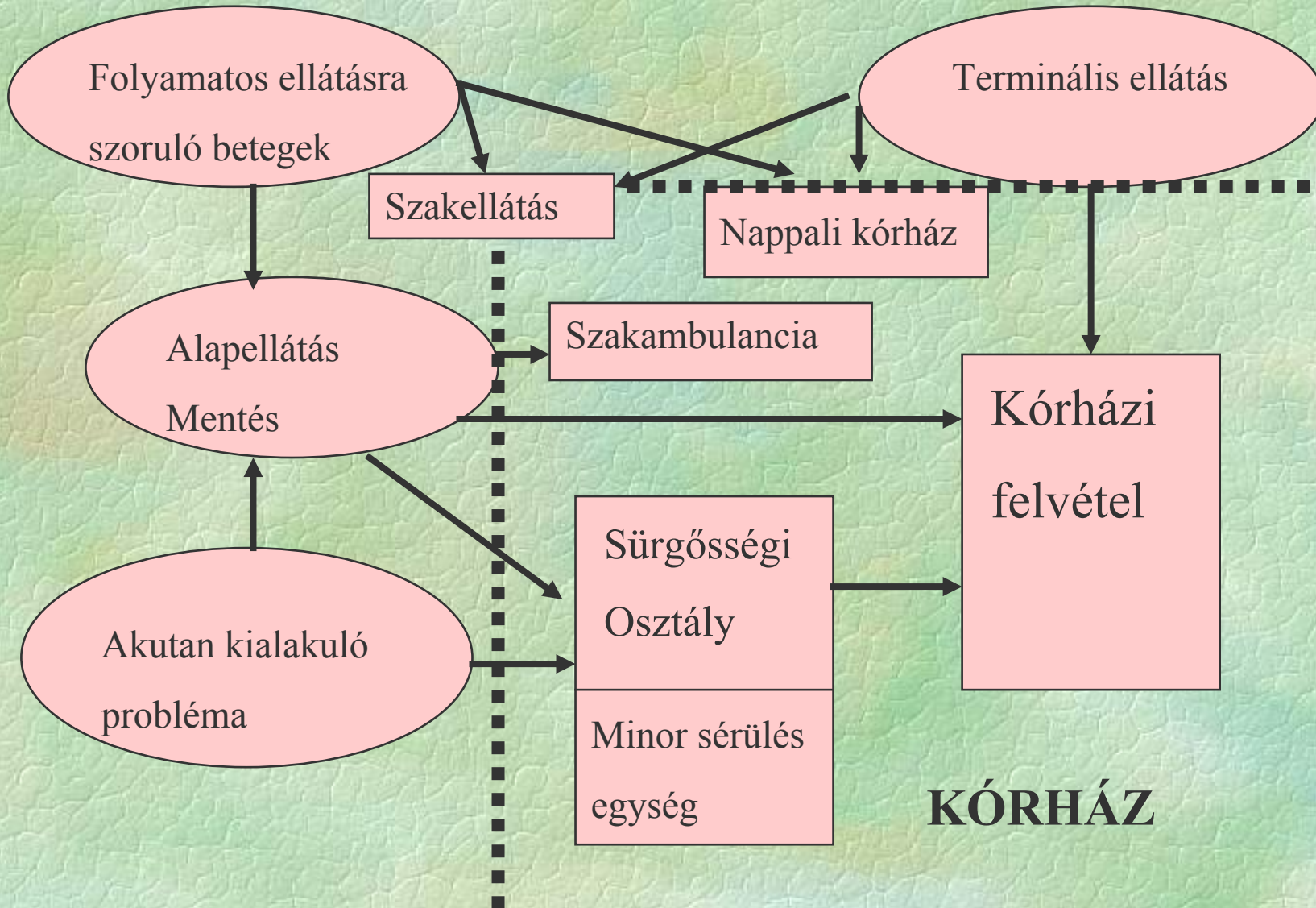

A kórházak átszervezése - szükségszerűségek és tévedések

- ☛ Azokban az országokban, ahol szétdarabolták az egészségügyi ellátó rendszert a helyi önkormányzatok szintjéig (például **MAGYARORSZÁG** - „such as Hungary”), minden változtatás rendkívül nehéz („extremely difficult”).
- ☛ „...change requires investment.”

A kórházba vezető utak optimalizálása

A klinikai ellátás optimalizálása

☞ Nyilvánvaló (?!), hogy a klinikai gyakorlat számos ország számos kórházában szub-optimális.

☞ Javítási törekvések:

- minőségbiztosítás
- risk management
- klinikai audit
- indikátorok használata
- akkreditációs szintek
- „clinical governance”

A klinikai ellátás optimalizálása

- ☛ (Sajnos) általános, hogy a klinikum kifejezetten ellenáll a változtatási törekvéseknek
- ☛ Könnyen elfogadja és beépíti a technikai újdonságokat
- ☛ kevésbé az evidence-based adatokat (leginkább akkor fogadja el, ha csak egyetlen stratégiai kérdésre vonatkozik)
- ☛ még nehezebben a klinikai guideline-okat
- ☛ és utálja a tréning programokat és az eset auditokat.

A jövő kórházai

- ☞ a közeljövőben a politikai, szociális és környezeti változások felgyorsulnak
- ☞ a kórházak többsége azonban képtelen gyorsan változni, mind struktúrájuk, mind gyógyítási kultúrájuk (különösen utóbbi) nehezen alakítható át.
- ☞ a kórházi rendszer átalakítása önmagában nem értelmezhető, csak az átalakuló egészségügyi ellátó rendszer részeként
- ☞ Az átalakítások jelentős investíciót igényelnek

A jövő kórházai - 3 alap-üzenet

- ☛ a kórházak fennmaradnak, mint a lakosság egészségét javítani hivatott intézmények
- ☛ mindemellett a kórház csak egyik eleme az egészségügyi ellátó rendszernek
- ☛ a kórházaknak (és az egész egészségügyi ellátó rendszernek) rugalmasabban kell reagálnia a társadalmi és környezeti változásokra.

Semmi sem nehezebb, veszélyesebb és bizonytalanabb, mint élenjárni egy új rend bevezetésében. A kezdeményező ugyanis ellenségeivé teszi mindazokat, akiknek kedvezett a régi rend és csak lagymatag támogatást kap azoktól, akiknek hasznos az új.

Niccolo Machiavelli, 1513.

